

*****

STRATEGIJA RAZVOJA

1. POVEZNICE S REGIONALNIM OPERATIVNIM PROGRAMOM KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Članovi radne skupine Grada Duga Resa su se pri izradi Programa ukupnog razvoja svog grada vodili ROP-om Karlovačke županije, te se izrađeni PUR temelji na spomenutom dokumentu višeg reda. Vizija razvoja Karlovačke županije nastala je na temelju SWOT analize u kojoj su jasno vidljivi potencijali i jakosti županije koje treba u potpunosti iskoristiti. SWOT analiza prikazala je i slabosti županije, koje predstavljaju izazov s kojim će se u narednom periodu suočiti. Županijska radna skupina i Partnerski odbor dogovorno su formulirali viziju koja bi se trebala kretati u smjeru razvoja gospodarskog sektora, uključujući i turizam i poljoprivredu, putem uklanjanja prepreka za njihov razvoj i iskorištavajući potencijale, ali pazeći pri tom na moguće učinke na okoliš. Također, da bi se omogućio razvoj koji je prilagođen specifičnostima Karlovačke županije, treba se usredotočiti na razvoj zajedničkog duha i poticanje međusektorske suradnje, odnosno na proces prepoznavanja ključnih pitanja regionalnog razvoja od samih članova zajednice. Takav vid direktnog sudjelovanja zajednice osigurat će unapređenje socijalnih i društvenih uvjeta, što zajedno vodi ka porastu kvalitete života. Ciljevi koji se žele u narednom razdoblju ostvariti imaju jednaku važnost i definirani su na način da se uspostavi ravnoteža između svih sektora. Kroz definirane ciljeve nastoji se slabosti preslikati u jakosti i potencijale. ROP Karlovačke županije ima tri glavna strateška razvojna cilja:

CILJ 1: Stvaranje preduvjeta za gospodarski razvoj

Ostvarivanjem ovog cilja otklonile bi se ili barem umanjile prepreke i problemi kao što su izražena nezaposlenost, nedostatan ulaganje u proizvodnju itd. Evidentan je potencijal za razvoj gospodarstva i on će biti usmjeren ka jačanju poduzetništva, poljoprivrede i turizma. Jednom kada su preduvjeta osigurani otvoriti će se mogućnosti i proširiti prostor za daljnji i kvalitetniji razvoj, što će za sobom povući mnoge druge pozitivne rezultate na dobrobit cijele zajednice. Poseban naglasak dat će se postizanju uravnoteženog razvoja županije.

CILJ 2: Održivo upravljanje prirodnim resursima i promocija zaštite okoliša

Važan je strateški cilj s obzirom na činjenicu da Karlovačka županija svojom pozicijom obuhvaća izniman prirodni potencijal i bogatstvo koje zahtjeva stručno i odgovorno upravljanje. Ukoliko se sačuvaju prirodne vrijednosti rijeka, šuma, flore i faune i pažljivo uredi i planira prostor, dugoročno je osigurana kvalitetnija budućnost.

CILJ 3: Unapređenje kvalitete života, obrazovnog sustava i razvoj civilnog društva

To je opći i ne manje važan strateški cilj, kojeg se u krajnjoj liniji može promatrati i kao posljedicu prethodnih ciljeva. Naime, analiza je pokazala ranjivost u području zdravstva i socijalne zaštite. Stoga je potrebna čvrsta suradnja između svih sektora (javnog, civilnog i privatnog) koja će garantirati i više i bolje mogućnosti za ostvarivanje socijalne sigurnosti, obrazovanja i uključenost građana u donošenju društvenih odluka. Naravno, uz ostvarenje i podršku ekonomske sigurnosti i održivosti, sve navedeno doprinijet će podizanju kvalitete života na zadovoljavajuću razinu svih žitelja.

Nakon definiranja vizije i razvojnih ciljeva Županijska radna skupina i Regionalni partnerski odbor su zajednički radili na izradi općeg okvira ROP-a koji se sastoji od: Strategije, ključnih prioriteta i mjera, kriterija za odabir projekata i razvojnih projekata.

Strategija ROP-a u javnom sektoru implicira uspostavu okruženja koje će kroz ključne infrastrukturne projekte omogućiti i poticati razvoj privatnog sektora koji ostvaruje prihode i promicati rast dinamičnog i demokratskog civilnog društva. Javni će se sektor i sam mijenjati pri izgradnji ovakvog okruženja doći će do institucionalnog jačanja koje će omogućiti županiji i JLS da u budućnosti efektivno i učinkovito upravljaju razvojem i s vremenom unapređuju ROP.

Program ukupnog razvoja Grada Duga Resa uvelike se oslanja na smjernice iz ROP-a. Jedino se usklađenošću planiranja na višim i nižim razinama (ROP i PUR) mogu postići sinergijski efekti koji će potom polučiti priželjkivane rezultate i ostvariti kvalitetan razvoj grada. Stoga ciljevi Grada Duge Rese su:

- Razvoj malog i srednjeg poduzetništva,
- Razvoj društvene i komunalne infrastrukture te
- Očuvanje prirodne i kulturne baštine.

Ako govorimo o ukupnom razvoju jedne regije (županije) potrebno je naglasiti nužnost koordinacije svih odluka, bez obzira na kojoj se razini donosile. U prošlosti se često događala nekoordinacija između političkih i administrativnih institucija različitih razina odlučivanja, što je u konačnici rezultiralo, blago rečeno, zastojem u razvoju. Da bi se takve situacije izbjegavale, a potaknuo razvoj, potrebna je organiziranost i profesionalnost javne uprave bez obzira na razinu odlučivanja. Jedino tako je moguće ostvariti zacrtane ciljeve. Time bi Program ukupnog razvoja postao poveznica političkog programa, proračunskog plana kao i prostornih planova u jedinstvenom razvojnom smislu.

2. SUDIONICI IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA

Kako bi se postigli najbolji rezultati pri izradi Programa ukupnog razvoja Grada Duga Resa korištena je iskušana metoda po kojoj surađuju radna skupina JLS-a i tim djelatnika zaduženih za izradu PUR-a iz konzultantske kuće MICRO projekt d.o.o. koja je bila angažirana na istom od strane Grada Duga Resa.

Radnu skupinu su sačinjavali lokalni stručnjaci (31 član) pod stručnim vodstvom **Ivane Bujas Rupić** u kojoj su bili zastupljeni svi subjekti koji su relevantni za postavljanje i određivanje strateškog plana razvoja;

- Antonija Pavlović, Komunalno Duga Resa d.d.
- Blaženka Mihalić, Kolos d.o.o.
- Boris Ferkula, Aquaestil Plus d.o.o.
- Dalibor Vukmanić, Vaj Promet
- Darko Butina, Hotel Frankopan
- Domagoj Boljar, Mr. Joseph d.o.o.
- Drago Polović, Tehnovod – vodoinstalatersko – trgovački obrt
- Draženka Bišćan, Srednja škola Duga Resa
- Dubravko Draganjac, DBD – Limarski obrt
- Herta Belobrajdić, S.B. za produljeno liječenje Duga Resa
- Igor Črnugelj, Pučko Otvoreno Učilište Duga Resa
- Iva Radočaj, Srednja škola Duga Resa

- Ivan Banjavčić, Javna ustanova za zaštitu prirode Karlovačke Županije
- Ivan Baršić, Grad Duga Resa
- Ivan Moguš, Grad Duga Resa
- Josip Kasun, Stambeno gospodarstvo d.o.o.
- Josip Martišković, Ljevaonica Duga Resa d.o.o.
- Krešimir Božičević, OŠ „Vladimir Nazor“
- Kristina Luketić, Grad Duga Resa
- Marija Ivanić, Arcada d.o.o Duga Resa
- Marija Polović, Grad Duga Resa
- Melita Trgovčić, Dom zdravlja Duga Resa
- Mijo Bišćan, Nova tvornica kliznih ležajeva
- Mira Fudurić-Kurelić, Grad Duga Resa
- Mira Štedul, Dječje jaslice i vrtić Duga Resa
- Mirjana Bašić, Gradska knjižnica i čitaonica Duga Resa
- Mladen Puškarić, Zeleni kut - Ugostiteljski obrt
- Nikola Mrzljak, Srednja škola Duga Resa
- Sanja Ferkula, OŠ „Ivan Goran Kovačić“
- Tomislav Boljar, TZ Grada Duga Resa
- Žarko Sigmund, Grad Duga Resa

Strategija razvoja je proizašla iz brojnih prijedloga i rasprava radne skupine. Koje su u konačnici urodile ovim dokumentom. Ovom prilikom zahvaljujemo svima koji su doprinijeli stvaranju ovog važnog dokumenta za Grad Duga Resa.

3. UTVRĐIVANJE CILJEVA

Radionice koje su održane u prosincu 2007.godine. i siječnju 2008. godine u Gradu Duga Resa bile su posvećene upravo problemima i ciljevima koji su se iz njih mogli izvesti. Sudionici, predstavnici različitih interesnih skupina u Dugoj Resi raspravili su o snagama grada koje treba pojačati i iskoristiti, slabostima koje treba prevladati, prilikama koje treba iskoristiti te prijetnje koje treba izbjeći. Na toj radionici određena su tri strateška cilja i u skladu s njima 6 prioriteta. Mjere vezane za svaki cilj prikazane su u poglavlju Strategija razvoja Grada Duga Resa, a detaljna analiza mjera prikazana je u Prilogu 2.

3.1. Strateški Cilj 1 – Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

Razvoj gospodarstva u Gradu Duga Resa zacrtan je kao prvi od tri strateška cilja u strategiji razvoja. Kako cilj ne bi bio samo deklarativan nameće se nužnost stvaranja svih potrebnih preduvjeta neophodnih za normalno funkcioniranje gospodarstva u gradu. Ovaj cilj se sastoji od dva prioriteta.

3.1.1. Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnih i uslužnih pogona

Prema vladi RH, odnosno Programu poticaja malog i srednjeg poduzetništva malo i srednje poduzetništvo se smatra pokretačkom snagom hrvatskog gospodarstva. To bi značilo da malo i srednje poduzetništvo mora biti izvor konstantnih inovacija, razvoja i istraživanja, usavršavanja radne snage i sl. Odnosno, malo i srednje poduzetništvo bi trebalo biti nositelj razvoja RH.

Ipak, poznato je da mala i srednja poduzeća ne mogu biti izvor konstantnih inovacija, razvoja i istraživanja ali mogu biti dobar izvor zapošljavanja lokalnog stanovništva, a upravo se to

dogđa na području Duge Rese. Nakon desetljeća pada bilježi se stopa rasta gospodarskih aktivnosti kao i zaposlenosti što je posljedica povećanja konkurentnosti malih i srednjih poduzeća na području grada. Međutim, još uvijek je stopa nezaposlenosti na području grada vrlo visoka. Dodatno otežavanje rješenja ovog problema je nepovoljna kvalifikacijska i dobna

struktura nezaposlenih. Loša obrazovna struktura stanovništva posljedica je odlaska visokoobrazovanog stanovništva, ali i njihovog ostanka u mjestu studiranja. Upravo ova činjenica dovodi do nedostatka poduzetničkog duha i razvojnih ideja te u konačnici neiskorištavanja gospodarskog potencijala grada. Posebna pažnja trebala bi se posvetiti Pamučnoj industriji, njenom restrukturiranju i uvođenju novih tehnologija koja bi zasigurno umanjila pritisak na tržište rada u Dugoj Resi, a time i na sustav socijalne skrbi.

Za razvoj gospodarstva neophodno je potrebno funkcioniranje institucija na području JLS. Govoreći o razvoju institucija prvenstveno se misli na razvoj prisutnih institucija, ali i onih koji svojim djelovanjem mogu doprinijeti razvoju grada. Uspostavljene institucije također se susreću s određenim problemima koji su u prvom redu nedostatan prostor i oprema te neadekvatna ekipiranost. U Gradu Duga Resa Općinski sud nije u funkciji (pa je pretpostavka postojanja većeg broja neriješenih imovinsko – pravnih odnosa), ali zato postoje institucionalne ispostave FINA-e, Hrvatskog zavoda za socijalno osiguranje (HZSO), Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZZO). Treba naglasiti da je uspostavljenje i funkcioniranje institucija dugoročan proces koji zahtjeva razumijevanje te horizontalnu i vertikalnu komunikaciju svih institucija na području grada i županije, ali i između grada i njenih građana.

3.1.2. Razvoj turizma i povezivanje s poljoprivrednim sektorom

Razvoj poljoprivrede uvelike je povezan s razvojem turizma. Trendovima potrošnje u turizmu prilagođavaju se i poljoprivredna gospodarstva, pogotovo unutar značajnih turističkih regija. Turizam i poljoprivreda imaju mnoge dodirne točke, a zadovoljavanje potrebe prehrane upravo je jedna od njih. Opskrba dovoljnim količinama poljoprivrednih proizvoda neophodnih za zadovoljenje potreba turista, najčešće zahtjevnijih od domicilnog stanovništva, može se osigurati na dva načina: povećanjem i strukturnom prilagodbom domaće poljoprivredne proizvodnje ili iz uvoza. Upravo zbog prethodno navedene mogućnosti zadovoljavanja potreba iz uvoza, nužno je poticati razvoj poljoprivrede. Upravo je to najjednostavniji mogući način izvoza domaćih proizvoda. Važno je naglasiti kako su u Dugoj Resi iskorištene male površine za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju te je u tom kontekstu istu potrebno prilagoditi tržištu. Posljednji trendovi su usmjereni na povećanje potražnje za ekološki proizvedenim tržištima u Hrvatskoj, a posebno na tržištima EU.

Prostornim planom Grada Duga Resa predviđeno je razvijanje turističke djelatnosti, tj. izgradnje turističkih kapaciteta. Klimatske i reljefne pogodnosti također pogoduju razvoju ove djelatnosti, a prvenstveno u razvoju izletničkog i športsko – rekreacijskog turizma, kojem opet pogoduje rastuća popularnost u Hrvatskoj i njenom neposrednom okruženju. Klimu Dugoreškog kraja karakteriziraju izražena ljetna i zimska godišnja doba. Ljeta su vruća, što pogoduje maksimalnom korištenju blagodatne rijeke Mrežnice, a zime su hladne s puno snijega. Rijeka Mrežnica je ponornica koja nastaje od dvije rijeke: Istočne Mrežnice i Zapadne Mrežnice koje izvire u planinskom području Kapele. Slapovi i barijere od sedrovine pretvaraju rijeku na nekim mjestima u mirna jezera pogodna za kupanje i ribolov. Međutim, dosadašnji razvoj ogledao se u nedostatku turističkih ponuda, kao i nedovoljnom broju smještajnih kapaciteta. Kada je riječ o turističkoj ponudi potrebno je voditi računa i o kreiranju dodatnih sadržaja, ali i o iskorištavanju postojećih. Poboljšanje smještajnih kapaciteta mora biti popraćeno i u kvantitativnom i kvalitativnom smislu. Na okolnim brdima je sve više nasada vinove loze što omogućuje razvitak vinskih cesta u skoroj budućnosti. Suradnja sa susjednim JLS omogućiti će kompenziranje i nadomještanje onih sadržaja koji nedostaju samostalnoj JLS. Odnosno, omogućiti će se kreiranje zajedničke turističke ponude (koja može sadržavati selektivne oblike turizma npr. gastronomski, lovni, športsko – rekreacijski i dr.), ali i zajednički nastup i prepoznatljivost na tržištu.

3.2. Strateški Cilj 2 – Razvoj društvene i komunalne infrastrukture

Strateškim ciljem 2 nastojalo bi se unaprijediti kvalitetu života te unaprijediti društvenu i komunalnu infrastrukturu. Kvaliteta života za svakoga pojedinca ima različito značenje pa se može smatrati relativnim pojmom. Međutim, klasično poimanje kvalitete života može se svesti na razvoj obrazovanja, športa, rekreacije, zdravstvenih i socijalnih programa kao i poboljšanje javnih usluga (vodoopskrba, kanalizacija i dr.) koje poboljšavaju život određene sredine.

3.2.1. Unaprjeđenje i izgradnja društvene infrastrukture

Obrazovanje stanovništva je proces koji se ne događa spontano. U njega je potrebno ulagati, a pri tome rezultate ne očekivati odmah. Rezultati se mogu pojavljivati tek nakon određenog razdoblja. Obrazovanje se odnosi na osnovno, srednje i visoko školstvo. Osnovno školstvo je u domeni JLS, srednjoškolsko u domeni županije dok je visoko školstvo u domeni državnih institucija. U Gradu Duga Resa postoji dobro organiziran sustav predškolskog odgoja i osnovnog obrazovanja. Iako dobro organiziran, sustav se susreće s problemima kao što su nedostatak prostora i opreme kao i stručnog kadra za predškolsko obrazovanje. Srednjoškolski sustav tehnički je dobro osposobljen te se posebno ističe dobra tradicionalna izobrazba u obrtništvu. Da bi se sustav održao i unaprijedio potrebno je kontinuirano osmišljavati nove projekte te iste implementirati u radu s djecom i mladima. Reformu i unaprjeđenje srednjeg školstva na državnoj razini treba shvatiti kao sredstvo koje vodi prema istom cilju. U Gradu Duga Resa ne postoji plan i program djelovanja za djecu i mlade van školskih aktivnosti, iako za ove aktivnosti postoji mogućnost organizacije prostora u školi, kao i različitih aktivnosti u gradskoj knjižnici. Jedan od problema je i nedovoljna zainteresiranost visokoobrazovanog kadra za sudjelovanje u ovim programima. Problem koji se kontinuirano javlja jest ostanak visoko obrazovanog kadra u mjestu studiranja. Cilj je spriječiti takav trend te povratak u mjesto stanovanja učiniti atraktivnim. Istodobno, ostanom mladog i radno sposobnog stanovništva smanjila bi se depopulacija te poboljšala demografska slika grada, a time opet ublažio trend smanjenje broja učenika u osnovnim i srednjim školama. Pučko otvoreno učilište moralo bi preuzeti dio odgovornosti u ostvarenju ovog prioritetnog cilja kako bi se ublažila strukturna nepovezanost gospodarstva s obrazovnim sustavom.

Šport je značajan za rekreaciju i odmor stanovništva od svakodnevnice koja u posljednje vrijeme sve više i više poprima obilježja stresa. U gradu Duga Resa postoji kvalitetan športski potencijal mladih koji djeluju kroz veliki broj športskih klubova. Jedan od problema koji se javlja u razvoju i afirmaciji ovog potencijala je nedostatak kvalitetno uređenih i opremljenih športskih terena. Ipak, u otklanjanju tog problema poduzete su određene mjere. Započet je proces kupnje zemljišta za izgradnju gradske športske dvorane. Također, u tijeku je izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju gradskog stadiona sa sadržajima za nogomet, streljaštvo i kuglanje. Kvalitetna športska infrastruktura omogućuje organizaciju velikih nacionalnih i regionalnih natjecanja, kao i pripremu profesionalnih športša u prirodnom okruženju grada Duge Rese. U sklopu športskih aktivnosti postoji planinarski potencijal koji zahtjeva kvalitetnu organizaciju i promociju.

Kako na području Republike Hrvatske tako i na području grada Duga Resa zdravstvo predstavlja jedno od značajnih problema. Razlozi su brojni, jer zdravstvena djelatnost je neprofitna djelatnost i cijela zdravstvena zaštita mora biti dostupna svakom pojedinom građaninu. Na koji način, to ovisi o financijskoj moći, ali i spremnosti i razumijevanju lokalne politike za potrebe i probleme zdravstvene zaštite. U Dugoj Resi postoji Specijalna bolnica za produljeno liječenje koja je osnovana još davne 1896. godine. Ova bolnica ima izrađen plan razvoja do 2012. godine. U tijeku je, kao posljedica donošenja plana, podizanje standarda u specijalnoj bolnici, a potrebno je i proširenje kapaciteta ove bolnice. U pogledu na sustav socijalne skrbi treba napomenuti zastarjelu radnu opremu te neadekvatan interijer ustanova

socijalne skrbi, ali i preseljenje Centra za socijalnu skrb u nove prostorije. Potrebno je obratiti pozornost na organizaciju cijelog sustava kako se ne bi u potpunosti izgubila kontrola nad zbrinjavanjem onih kojima je potrebna socijalna skrb. Jedan od problema je i nedostatak stručnog kadra. I uz najbolju opremu, ipak je čovjek taj koji je neizostavan dio svakog, pa tako i sustava socijalne skrbi. Socijalna skrb je u načelu u nadležnosti institucija, ali s razvojem civilnog društva javlja se mogućnost razvoja izvaninstitucionalnih programa socijalne skrbi. Civilno društvo je svjestan, kolektivan i organiziran poduhvat za postizanje promjena društvenog stanja neinstitucionaliziranim sredstvima. Razvojem civilnog društva omogućuje se rasterećenje institucija kako u financijskom tako i u kadrovskom te infrastrukturnom smislu. Međutim, rasterećenje institucija ne znači zanemarivanje socijalne skrbi te se ona mora uspostaviti i održavati na području grada Duga Resa u jednom ili drugom obliku. Najpoželjnije rješenje je kombinacija dvaju načina koji će biti kompatibilni. Tek tada se može govoriti o razvijenim zdravstvenim i socijalnim programima.

3.2.2. Unaprjeđenje i izgradnja komunalne infrastrukture

Infrastruktura je temelj za funkcioniranje urbanog naselja. U nju se ubrajaju ceste, javne površine, cestovna rasvjeta, vodovod i kanalizacija, telekomunikacija, energetska i druga infrastruktura koja služi svim građanima i poduzetnicima grada koji se njome svakodnevno služe. Ona je temelj za kvalitetno funkcioniranje grada prema gospodarskim, ekološkim i socijalnim kriterijima. Neizostavni je dio svake strategije razvoja. Da bi se uskladile sve potrebe za različitim oblicima infrastrukture potrebno je donošenje Prostornog plana uređenja, što je Grad i učinio. Međutim, ta usklađenost bi trebala prelaziti nadležnosti pojedinih institucionalnih i administrativnih okvira, a suradnja gradskih, županijskih i državnih institucija prostornog planiranja to i potvrđuje.

U Dugoj Resi najveći problemi se pojavljuju u prometu i vodno – gospodarskom sustavu što ograničava razvoj grada te se prema tome i treba uskladiti djelovanje JLS. Na području cijelog grada ceste su u nezadovoljavajućem stanju te su vrlo uske što dodatno otežava promet. To se prvenstveno odnosi na ceste Duga Resa – Belavići, Duga Resa – Donje Mrzlo Polje te Mrežnički Varoš – Mrežnički Brig gdje je potrebna sanacija i rekonstrukcija. Prve dvije su pod županijskom nadležnosti i njihovo uređenje treba uskladiti sa Županijskim cestama. Dodatni problemi na cestovnoj infrastrukturi uzrokovani su prirodnim utjecajem (npr. zimske poledice), a njihovo otklanjanje može biti otklonjeno samo dodatnim naporima nadležnih institucija. Autobusni kolodvor potreba je svake urbane cjeline te se njegova izgradnja smatra nužnim. Kad je riječ o prometu potrebno je spomenuti i promet u mirovanju. Nedostatak parkirnih mjesta u gradu potrebno je riješiti izgradnjom novih ili redefiniranjem kompletnog prometnog rješenja grada Duga Resa.

Problemi u vodnom gospodarstvu odnose se na gubitak vode u transportu. Ta se problematika posebno odnosi na vodovodne cijevi na području Donjeg Mrzlog Polja, Gornjeg Mrzlog Polja te Varoši. Neracionalno upravljanje vodom, osim što napreže vodoopskrbni sustav, nepotrebno poskupljuje uslugu transporta vode, a ujedno predstavlja i gubitak resursa u fizičkom smislu. Također, porastom stambene i gospodarske izgradnje u proteklom razdoblju intenzivno su se izgrađivali vodoopskrbni sustavi, dok je sustav odvodnje ostao istih kapaciteta. U doglednoj budućnosti biti će potrebne analize o ovome problemu kako sustav odvodnje otpadnih voda ne bi postao usko grlo u cjelovitom vodno – gospodarskom sustavu. U sklopu rješavanja ovog pitanja trebalo bi obratiti pozornost na priključenje prigradskih naselja na ukupni kanalizacijski sustav grada.

Kada je riječ o energetskej infrastrukturi potrebno je usmjeriti pogled prema onim energentima koji će osigurati nesmetano i kvalitetno zadovoljavanje gospodarskih, ali i svih potreba građana. U tom pogledu se ističu sustav elektroopskrbe te sustav opskrbe plinom. Kada je elektroopskrba u pitanju, najviše nade se polaže u „Studiju razvoja

elektroenergetske mreže Elektre Karlovac" kojom bi se trebalo unaprijediti stanje elektroopskrbe na području grada Duga Resa. Također, „Strategijom energetske razvitka RH" se predviđa dovodjenje prirodnog plina magistralnim plinovodom Adria LNG. Potrebno je razmatranje i dopunskih izvora energije koji bi bili proizvedeni u vlastitoj režiji, a odnosili bi se na iskorištavanje geotermalne i sunčeve energije, energije vjetra, biomase i sl. Bez obzira kako će se postaviti budući koncept energetske opskrbe grada Duga Resa trebalo bi se voditi prema principima koji su u praksi i teoriji poznati kao principi 4E. To su: Ekološki, Energetski, Ekonomski i Edukacijski. Ipak, svako buduće korištenje alternativnih izvora energije biti će potrebno popratiti strateškim dokumentom uvođenja alternativnih energenata u svrhu zadovoljavanja budućih potreba grada Duga Resa, ali i njegove neposredne okolice.

3.3. Strateški Cilj 3 – Očuvanje prirodne i kulturne baštine

Strateškim ciljem 3 se nastoji unaprijediti upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom. Zaštita okoliša smatra se ozbiljnim socijalnim i ekonomskim problemom kojemu se mora pristupiti holistički ukoliko se želi podići razina kvalitete života. Očuvanje kulturne baštine nameće se kao potreba očuvanja vlastitog identiteta, ali i identiteta Grada. Stoga strateški cilj 3 sadrži dva prioriteta koji su uzajamno povezani.

3.3.1. Zaštita i očuvanje prirodnog okoliša

Opći trend u svijetu, pa i u Hrvatskoj je zaštita okoliša. Taj trend dolazi kao posljedica nepažnje prema čovjekovoj okolini kroz niz od pedesetak godina pojačane industrijalizacije. Spoznajom o ograničenosti kapaciteta prirode čovjek se doveo u nezavidnu poziciju da mora na uštrb prirode ograničavati svoj ekonomski rast. U pogledu zaštite okoliša na području grada Duga Resa ističe se nekoliko pozitivnih elemenata. Kao prvi element u zaštiti okoliša na lokalnoj razini smatra se donošenje „Plana gospodarenja otpadom" kojeg je Grad Duga Resa i usvojio. Prikupljanje i sortiranje industrijskog otpada od samih proizvodnih industrija te izgradnja glavnog kolektora odvodnje su elementi na kojima zaštita okoliša treba graditi svoje uporište. U vidu zaštite okoliša potrebno je spomenuti i suradnju JLS s poduzećem CIOS d.d., kada je u pitanju organizacija prikupljanja opasnog otpada. Problem u sustavnom i organiziranom prikupljanju i odlaganju otpada predstavlja pojava sve većeg broja divljih odlagališta koja u konačnici mogu rezultirati ugrožavanjem prirodnih resursa vode i tla, ali i zraka. Ovaj problem je utoliko veći što Grad Duga Resa nije donio „Plan sanacije divljih odlagališta". S obzirom na strategiju razvoja, a posebno na Prioritet 1- *Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnih i uslužnih pogona* potrebno je istaknuti nepostojanje sustava reciklaže otpada koji bi pretvarao otpad u sekundarne sirovine te time smanjio pritisak na okoliš. Bespravna izgradnja kao i građevinski otpad potencijalni su onečišćivači sve manjih zelenih površina. U ovom slučaju Grad bi trebao poraditi i na uspostavljanju i koordinaciji institucija koje su zadužene za navedenu problematiku. Grad bi trebao nastojati izvući sve pozitivne efekte pri izgradnji Regionalnog odlagališta otpada te time riješiti probleme u odlaganju svih vrsta otpada na području svoje nadležnosti.

Na području grada Duga Resa zaštita okoliša, te izgradnja komunalne infrastrukture usko su povezani. Započela je izgradnja sustava odvodnje u suradnji s Gradom Karlovcem, a upravo ovi problemi zahtijevaju međulokalno i županijsko zajedničko djelovanje. Neadekvatan tretman otpadnih voda na području grada, a posebno uz tok rijeke Mrežnice stvaraju pritisak na prirodnu ljepotu na kojoj je u značajnoj mjeri baziran razvoj turističkih djelatnosti. Rješenje problema nepostojanja sustava pročišćavanja otpadnih voda očekuje se u 2010. godini izgradnjom tehnološkog sustava za zbrinjavanje i počišćavanje otpadnih voda.

Jedan od najvažnijih elemenata zaštite okoliša predstavlja edukacija lokalnog stanovništva. Edukacijom lokalnog stanovništva zaštita okoliša bi bila mnogo efikasnija i jeftinija s obzirom da zaštita okoliša na lokalnoj razini počinje od svakog pojedinca i njegove neposredne

okoline. Upravo je ta neposredna okolina bit zaštite okoliša na lokalnoj razini te sva nastojanja trebaju biti usmjerena u tom pravcu. Iako je škola I.G. Kovačića međunarodna eko-škola, na području grada Duga Resa ova vrsta edukacije provodi se samo 2 puta godišnje. Politika zaštite okoliša pojavljuje se kao odgovor na lokalne probleme, ali ostavlja mogućnost JLS, pa tako i Gradu Dugo Resi, proširivanje politike zaštite okoliša izvan svoje domene, odnosno ostavlja mogućnost suradnje s drugim JLS.

Važan element politike zaštite okoliša na nacionalnoj razini je proces pristupanja Hrvatske u EU. Iako je nacionalna domena nevažna za JLS, zakoni i usvojeni propisi legislative EU ipak će se u određenoj mjeri reflektirati na lokalne prilike. Da bi postala članicom, zemlja kandidatkinja mora poduzeti sve kako bi ispunila uvjete koje joj postavlja EU radi prihvaćanja pravne stečevine koja sadržava više od tristo različitih propisa koji se odnose na onečišćenje zraka i vode, kemikalije, zbrinjavanje otpada, biotehnologiju, zaštitu od radioaktivnog zračenja i očuvanje prirodnih izvora. Smatra se kako je poglavlje zaštite okoliša jedno od najsloženijih poglavlja pregovora. Financiranje projekata zaštite okoliša moguće je ostvariti povlačenjem sredstava iz EU fondova u čemu se treba tražiti prilika za ostvarenje ovog prioriteta.

3.3.2. Zaštita i komercijalizacija kulturne baštine

Kulturna baština ogledava se u arhitekturi, sakralnim objektima i kulturnim spomenicima. Ona je konstantno prisutna na ovim područjima još od davnina. Kulturno spomenička baština Grada ogleda se kako u materijalnim tako i u nematerijalnim dobrima koja se iskazuje kroz narodne rukotvorine, izložbe te tradicionalne narodne pjesme i plesove. Očuvanje kulturne baštine značajno je za preživljavanje raznih tradicija. Te tradicije obilježene su različitim vjerskim običajima, kulturnim manifestacijama i dr. Očuvanje kulturne baštine potrebno je njegovati, jer samo tako će mlađe generacije osjetiti važnost i privlačnost prema mjestu u kojem žive. Njegovanje tradicije prenijeti će duh davnina i omogućiti identifikaciju s vrijednostima koje su nekad bile vrlo značajne. U ovom pogledu potrebno je spomenuti bogato prirodno nasljeđe Grada Duga Resa koje je rezultiralo i u bogatoj i raznolikoj kulturno spomeničkoj baštini. Na području Grada nalazi se niz arheoloških lokaliteta koji datiraju od prapovijesnog, rimskog ili srednjovjekovnog doba poput Roganca, Sv. Petra Mrežničkog, Crikvišća, Starog grada Zvečaj, Sv. Jelene i dr. veliki dio ovih objekata uklopljen je u prostor na kojemu se nalazi.

Veliki dio kulturno spomeničke baštine grada Duga Resa temelji se na industrijskoj prošlosti koja je vezana uz Pamučnu industriju. Povijesna cjelina Grada Duga Resa predstavlja najočuvaniji i najcjelovitiji primjer industrijskog grada s kraja 19-tog i početka 20- tog stoljeća

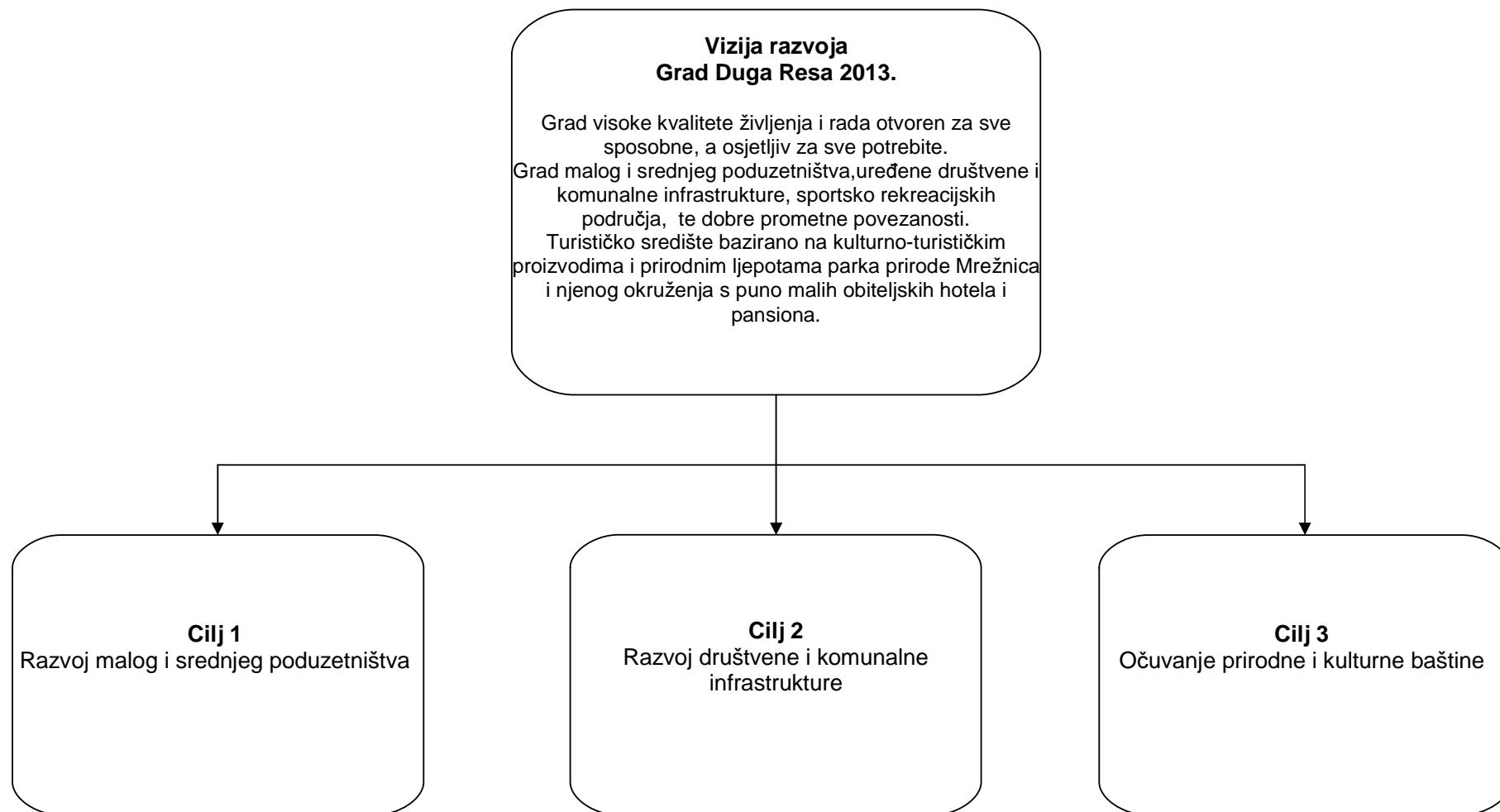
u Hrvatskoj, te predstavlja dio europske kulturne baštine. Osnivači i vlasnici Pamučne industrije bili su bečki trgovci Josef Jerusalem, Wilhelm Anninger i Siegmund Mendel koji su 1869. godine osnovali tvrtku pod imenom Dioničarsko društvo domaće tvornice predenja i tkanja pamuka Duga Resa. Prezentacija uporabnih predmeta ovog vremena onemogućava nepostojanje muzejskog prostora, multimedijalnog centra ili centra kulture. Ipak, započet je proces rješavanja imovinskopravnih odnosa za izgradnju navedenog prostora što je zasigurno jedan od koraka u rješavanju spomenutog problema.

Svojevrsan problem predstavlja i nedostatak adekvatnih prostorija za aktivnosti raznih kulturno – umjetničkih društva koji je popraćen nedostatkom financijskih sredstava. Suradnjom i koordinacijom KUD-ova s Gradom potrebno je pronaći načine financiranja u svim kulturno umjetničkim sferama. Jedan od važnih elemenata razvoja i prezentacije kulture jest izrada projekata koji bi povezivali kulturu s turizmom. Time bi kulturno umjetnička baština dobila besplatnu i efikasnu promociju i ujedno mogućnost komercijalizacije, a turistička ponuda bi bila proširena na još jedan segment. Takav pristup doprinosi razvoju i realizaciji više strateških i prioritarnih ciljeva.

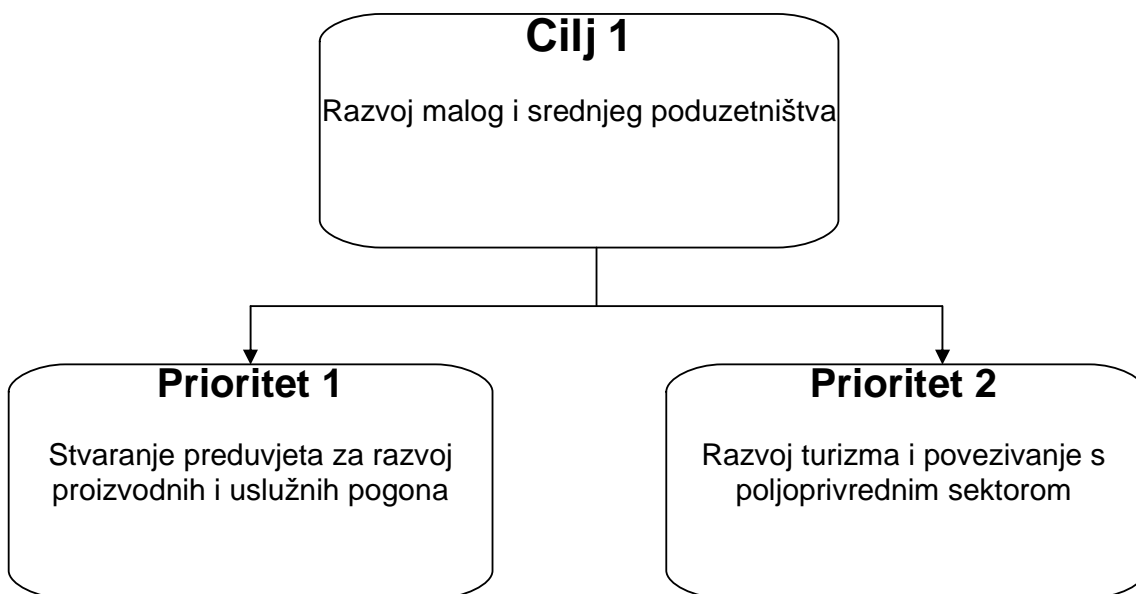

4. STRATEGIJA RAZVOJA GRADA DUGA RESA

Slika 4. Strategija razvoja Grada Duga Resa 2008.- 2013. godine

Slika 5. Cilj 1- Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

CILJ 1: Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

PRIORITET 1: Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnih i uslužnih pogona

- MJERA 1: Popisivanje raspoložive imovine cijelog Grada
- MJERA 2: Program razvoja poslovne zone „Pamučna industrija“
- MJERA 3: Izgradnja poslovne zone Gornje Mrzlo Polje
- MJERA 4: Izgradnja poslovne zone Donje Mrzlo Polje
- MJERA 5: Izgradnja poslovne zone Šeketino Brdo
- MJERA 6: Izgradnja Trgovačkog centra

PRIORITET 2: Razvoj turizma i povezivanje s poljoprivrednim sektorom

- MJERA 7: Izgradnja Turističko – rekreativne zone Mrežnički brig (Vinske ceste)
- MJERA 8: Izgradnja šetnice uz obalu rijeke Mrežnice
- MJERA 9: Uređenje kupališnih prostora

Slika 6. Cilj 2- Razvoj društvene i komunalne infrastrukture

CILJ 2: Razvoj društvene i komunalne infrastrukture

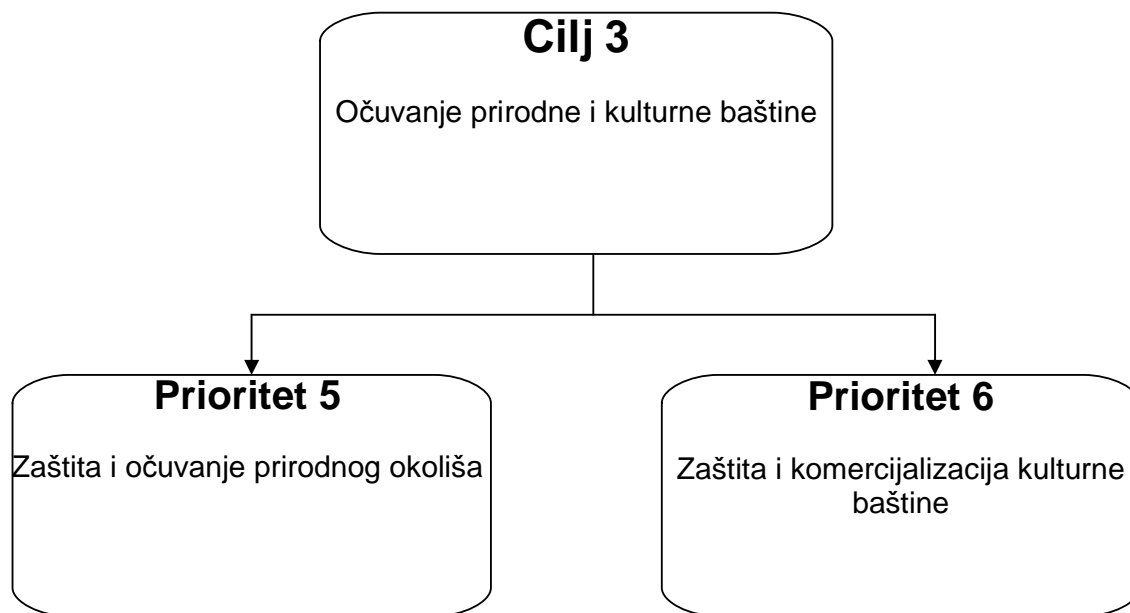
PRIORITET 3: Unaprjeđenje i izgradnja društvene infrastrukture

- MJERA 10: Izgradnja športske dvorane
- MJERA 11: Povećanje broja linija javnog prijevoza i podizanje razine kvalitete usluge
- MJERA 12: Proširenje vrtića i izgradnja male sportske dvorane s uredskim prostorom
- MJERA 13: Uređenje i opremanje kino dvorane
- MJERA 14: Otvaranje niže i srednje glazbene škole
- MJERA 15: Izgradnja školske športske dvorane I. G. Kovačić
- MJERA 16: Program poticanja rasta nataliteta
- MJERA 17: Programsko rješenje (software) za upravljanje resursima gradske uprave
- MJERA 18: Program pristupačnosti osobama s invaliditetom
- MJERA 19: Program poticanja stambene gradnje
- MJERA 20: Rekonstrukcija stadiona Duga Resa
- MJERA 21: Unaprjeđenje programa pučkog učilišta

PRIORITET 4: Unaprjeđenje i izgradnja komunalne infrastrukture

- MJERA 22: Rekonstrukcija podvožnjaka Stara cesta
- MJERA 23: Program prometnog rješenja grada Duge Rese
- MJERA 24: Izgradnja Gradske tržnice
- MJERA 25: Izgradnja pothodnika kod Crkve Sv. Antuna
- MJERA 26: Rekonstrukcija vodovodne mreže
- MJERA 27: Izgradnja Komunalna infrastruktura – odvodnja, kanalizacija
- MJERA 28: Izgradnja autobusnog kolodvora

Slika 7. Cilj 3- Očuvanje prirodne i kulturne baštine

CILJ 3: Očuvanje prirodne i kulturne baštine

PRIORITET 5: Zaštita i očuvanje prirodnog okoliša

MJERA 29: Mala linija za sortiranje komunalnog otpada s hidrauličnom prešom za baliranje

MJERA 30: Program edukacije stanovništva o zaštiti i očuvanju okoliša

MJERA 31: Proglašenje Park Prirode Mrežnica

PRIORITET 6: Zaštita i komercijalizacija kulturne baštine

MJERA 32: Osnivanje centra za kulturu i multimediju

MJERA 33: Obnova gradske jezgre

MJERA 34: Osnivanje Muzeja industrije tekstila

MJERA 35: Uređenje Drvene kuće – primjer tradicije i kulture

5. MJERE I PROJEKTI

5.1. Razvojne smjernice

Da bi se ostvario gospodarski napredak grada Duga Resa potrebno je uskladiti nekoliko bitnih elemenata. Od tih elemenata najbitniji su financijski, ljudski, prostorni resursi i resurs vremena, odnosno potrebno je uskladiti:

6. sva dostupna financijska sredstva iz raspoloživih izvora
7. postojeću strukturu ljudskih potencijala s naglaskom na privlačenje i povratak obrazovanog kadra,
8. očuvani prostor u svrhu ostvarenja zacrtanih ciljeva razvoja,
9. i na kraju ograničeni resurs vremena odnosno njegova iskorištenja.

Sinergijsko djelovanje ovih elemenata polučiti će veće efekte u konačnici od zbroja efekata svakog pojedinačnog elementa. Takav razvoj grada Duga Resa omogućiti će minimalne utroške svih vrsta resursa, a optimalnu alokaciju i učinkovitost istih.

Grad Duga Resa svojim izborom vizije i ciljeva jasno naglašava strategiju koja će biti bazirana na temeljima održivog razvoja s unaprjeđenjem institucija koje će moći biti nositelji upravo tog razvoja. Održivi razvoj ne predstavlja nešto novo na ovim područjima, već predstavlja realnost u kojoj je teorija pronašla svoje praktično utočište. Općenito, Grad Duga Resa može dokazati kako sintagma održivi razvoj nije samo utopijska ideja, nego načelo kojega se treba pridržavati kako bi se očuvala sva prirodna bogatstva i čitav okoliš u sklopu cjelokupnog životnog prostora. Razvoj gospodarske cjeline mora biti usmjeren prema zaštiti životne sredine. Ta zaštita ne smije biti usamljeni cilj nego se ona temelji na neraskidivoj povezanosti s ekonomskim i socijalnim razvojem. To znači da održivi razvoj osigurava:

- Socijalne zahtjeve,
- Gospodarske zahtjeve i
- Ekološke zahtjeve.

Sintagma *održivi razvoj* sve se češće može susresti kako u stručnim krugovima tako i u svakodnevnom životu. Održivi razvoj je složen pojam koji sadrži komponentu zaštite okoliša, socijalnu komponentu kao i ekonomsku komponentu. Da bi se takav plan proveo u djelo potrebno je imati viziju i jasno definirane ciljeve. Grad Duga Resa je svoju viziju i ciljeve u potpunosti uskladio s navedenim načelima.

U svrhu ostvarenja vizije i zadanih ciljeva slijediti će se ove smjernice:

5. Usmjerit će se veliki naponi u zaštitu i očuvanje okoliša kroz projekte izgradnje i sanacije različite vrste infrastrukture te organizaciju edukacije stanovništva.
6. Očuvanje kulturne baštine nastojat će se organizirati kroz razne kulturne manifestacije radi prijenosa tradicije i očuvanja identiteta.
7. Nadalje, kulturno spomenička baština nastojat će se povezivati s turizmom zbog stvaranja kvalitetnije turističke ponude i komercijalizacije same kulturne baštine.
8. Poljoprivreda će se poticati mjerama korištenja državnih i gradskih obradivih površina te uz stručnu pomoć edukacijom i savjetovanjem poljoprivrednika o pripremi proizvoda za plasman u turizam.
9. Grad Duga Resa će i dalje raditi na unaprjeđenju svih uvjeta za razvoj turizma pod

- uvjetom očuvanja tradicije i kulturne baštine respektirajući i čuvajući prirodni okoliš,
10. Infrastruktura će se izgraditi u suradnji s ostalim institucijama kao što su Hrvatske Vode, Fond za regionalni razvoj RH, Karlovačka županija i ostali.
  11. Sredstva koja će nedostajati za dovršetak infrastrukture očekuje se ishodovati kroz potpore ministarstava i donatorskih fondova i kredita. U tom cilju nastavit će se pravovremeno pripremati projekte i projektnu dokumentaciju kako bi bili spremni za aplikaciju sredstava.
  12. Grad Duga Resa treba ulagače koji će se usmjeriti na:
    19. Proizvodnju i selektivne uslužne djelatnosti,
    20. Turističke kapacitete visoke kategorije koji će razvijati tradicionalne, ali i alternativne oblike turizma,
    21. Očuvanje i unaprjeđenje okoliša,
    22. Zapošljavanje domaćeg kadra i
    23. Doprinos kulturnom i društvenom razvitku Grada.
  24. Provest će se aktivna marketinška kampanja privlačenja kako domaćih tako i stranih investitora.
  25. Gradsko vijeće će uložiti značajne napore na kreiranje kanala komunikacije sa svojim građanima i poduzetnicima.

Konkretizacija ovako određene razvojne politike ostvarit će se mjerama koje treba poduzeti u razdoblju od 2008. do 2013. godine.

6. PROVEDBENE ODREDBE

6.1. Operativni plan za razdoblje od 2008 - 2013.g

6.1.1.Uvod

Operativni plan sadržava:

Mjeru ili projekt

Ciljevi koji su zadani bit će postignuti uspješnom provedbom mjera. Planiranje počinje od vizije kao apstraktne želje budućeg stanja te se preko razvojnih ciljeva spušta na mjere nužne za postizanje razvojnih ciljeva što nas opet približava viziji.

Odgovornu instituciju

Identifikacija odgovorne institucije nužna je zbog dodjeljivanja područja odgovornosti te predanosti provedbi programa. Ona detaljno planira mjere, oblikuje koncepcije financiranja, provodi natječaje, nadzire i ocjenjuje provedbu mjera.

Razdoblje provedbe

Određivanje razdoblja provedbe nužno je zbog financijskih resursa, međuovisnosti mjera te apsorpcijskih kapaciteta provedbenih institucija.

Očekivane rashode tijekom razdoblja provedbe

Predviđanje očekivanih rashoda omogućit će povezivanje s aktualnim proračunom Grada i služiti kao podloga za buduće proračune i pronalaženje sredstava.

Bilješke

Posljednji stupac namijenjen je značajnim bilješkama koje pridonose boljem razumijevanju pojedinosti određene mjere. Napomene stoga uvijek pomažu u pojašnjavanju specifičnih pitanja vezanih uz pojedinu mjeru.

6.1.2. Operativni plan**Tablica 7:** Operativni plan aktivnosti za razdoblje od 2008- 2013. godine

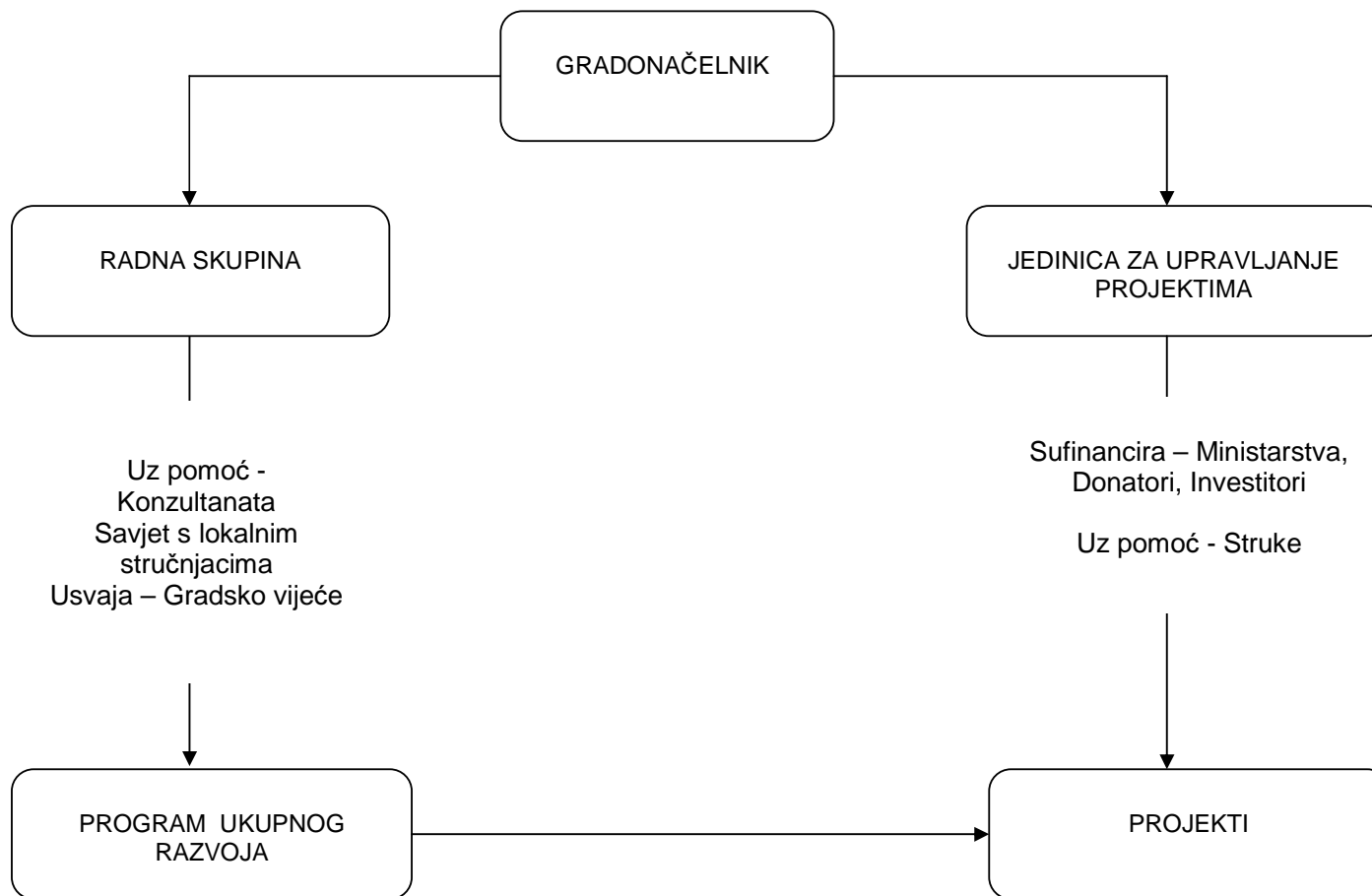
Rb.	Mjera	Odgovorna institucija	Razdoblje provedbe	Očekivani rashodi	Bilješke
1	Mjera 1: Popisivanje raspoložive imovine cijelog Grada	JLS, Javna poduzeća, gruntovnica, katastar	29/01/2009 - 29/01/2011	200.000	
2	Mjera 2: Program razvoja poslovne zone „Pamučna industrija“	Vlasnik, JLS, država	14/10/2008 -	60.000.000	
3	Mjera 3: Izgradnja poslovne zone Gornje Mrzlo Polje	JLS, investitori	11/07/2007 - 11/07/2009	2.900.000	
4	Mjera 4: Izgradnja poslovne zone Donje Mrzlo Polje	JLS, investitori	08/05/2007 - 08/05/2009	14.200.000	
5	Mjera 5: Izgradnja poslovne zone Šeketino Brdo	Investitori, JLS	13/02/2007 - 13/02/2010	7.610.000	
6	Mjera 6: Izgradnja Trgovačkog centra	JLS, investitor	14/01/2008 - 14/01/2010	12.000.000	
7	Mjera 7: Izgradnja Turističko – rekreativne zone Mrežnički brig (Vinske ceste)	JLS, investitori, donatori	13/07/2005 - 13/07/2013	4.000.000	
8	Mjera 8: Izgradnja šetnice uz obalu rijeke Mrežnice	JLS, Turistička zajednica Duga Resa	12/10/2008 -	1.000.000	
9	Mjera 9: Uređenje kupališnih prostora	JLS, Turistička Zajednica Duge Rese	13/07/2005 -	530.000	
10	Mjera 10: Izgradnja športske dvorane	JLS	13/04/2005 - 13/04/2012	18.000.000	
11	Mjera 11: Povećanje broja linija javnog prijevoza i podizanje razine kvalitete usluge	JLS, Autotransport, Županija	12/02/2008 - 12/02/2009	100.000	
12	Mjera 12: Proširenje vrtića i izgradnja male sportske dvorane sa uredskim prostorom	JLS, Ustanova dječje jaslice i vrtić Duga Resa	13/02/2007 - 13/02/2010	525.000	

13	Mjera 13: Uređenje i opremanje kino dvorane	Pučko učilište, JLS	16/10/2007 - 16/10/2010	2.000.000	
14	Mjera 14: Otvaranje niže i srednje glazbene škole	Pučko učilište, JLS	14/11/2008 - 14/11/2009	100.000	
15	Mjera 15: Izgradnja školske športske dvorane I. G. Kovačić	Osnovna škola I.G.Kovačić, Županija, JLS	11/04/2006 - 11/04/2012	12.000.000	
16	Mjera 16: Program poticanja rasta nataliteta	JLS	11/02/2008 -	235.000	
17	Mjera 17: Programsko rješenje (software) za upravljanje resursima gradske uprave	JLS	15/01/2008 - 15/01/2009	250.000	
18	Mjera 18: Program pristupačnosti osobama s invaliditetom	JLS, Udruga invalida	11/02/2008 - 11/02/2009	100.000	
19	Mjera 19: Program poticanja stambene gradnje	JLS	13/05/2008 - 13/05/2010	15.000.000	
20	Mjera 20: Rekonstrukcija stadiona Duga Resa	JLS, Investitori	01/03/2006 – 01/03/2014	20.000.000	
21	Mjera 21: Unaprjeđenje programa pučkog učilišta	JLS, škole, Pučko učilište	04/05/2008 – 07/12/2008	5.000	
22	Mjera 22: Rekonstrukcija podvožnjaka Stara cesta	JLS, Hrvatska željeznica	04/08/2008 – 04/08/2013	3.000.000	
23	Mjera 23: Program prometnog rješenja grada Duge Rese	JLS, Hrvatske ceste, Hrvatska željeznica	11/06/2008 - 14/06/2009	100.000	
24	Mjera 24: Izgradnja Gradske tržnice	JLS	11/09/2008 - 11/09/2012	2.000.000	
25	Mjera 25: Izgradnja pothodnika kod Crkve Sv. Antuna	JLS, Hrvatske ceste, Hrvatska željeznica	27/03/2009 -	9.000.000	
26	Mjera 26: Rekonstrukcija vodovodne mreže	JLS, Komunalno	10/04/2007 -	5.000.000	

		poduzeće Duga Resa	10/04/2012		
27	Mjera 27: Izgradnja Komunalna infrastruktura – odvodnja, kanalizacija	JLS	04/02/2009 - 04/02/2013	8.000.000	
28	Mjera 28: Izgradnja autobusnog kolodvora	Investitor, JLS	08/10/2008 - 15/10/2010	2.000.000	
29	Mjera 29: Mala linija za sortiranje komunalnog otpada sa hidrauličnom prešom za baliranje	JLS, Komunalno poduzeće Duga Resa	10/09/2008 - 10/09/2012	2.000.000	
30	Mjera 30: Program edukacije stanovništva o zaštiti i očuvanju okoliša	JLS, Pučko učilište, TZ, škole, Udruge za zaštitu okoliša, vrtić	17/04/2008 -	100.000	
31	Mjera 31: Proglašenje Park Prirode Mrežnica	JLS, Županija, RH	17/02/2005 -	225.000	
32	Mjera 32: Osnivanje centra za kulturu i multimediju	JLS	15/08/2007 - 15/08/2009	10.000.000	
33	Mjera 33: Obnova gradske jezgre	JLS, država	14/04/2005 -	20.000.000	
34	Mjera 34: Osnivanje Muzeja industrije tekstila	JLS, Pamučna industrija	23/01/2008 -	2.000.000	
35	Mjera 35: Uređenje Drvene kuće – primjer tradicije i kulture	JLS	18/02/2004 - 13/02/2010	1.000.000	

Slika 8. Struktura odgovornosti za izradu i provedbu Programa ukupnog razvoja Grada Duga Resa

Struktura odgovorna za izradu i provedbu Programa ukupnog razvoja počinje od Gradonačelnika u planskom i operativnom dijelu.

Program se izrađivao uz sudjelovanje radne skupine stručne podloge lokalnih stručnjaka i uz metodološku pomoć konzultantske kuće.

Za provedbu mjera predviđenih u programu potrebno je oformiti jedinicu za upravljanje projektima. Jedinica može biti sastavljena od stručnog kadra unutar same gradske uprave i vanjskih stručnjaka ovisno o zahtjevu samog projekta.

Jedinica za upravljanje projektima ima zadatak postavljanja projektnog zadatka i akcijskog plana za svaki pojedini projekt, postavljanja preduvjeta kod podugovaranja projekata, praćenje i nadzor tijeka projekta, praćenje roka i proračuna projekta.

7. POSTUPAK PRAĆENJA PROVEDBE I REZULTATA PROGRAMA RAZVOJA

Upravljanje projektom primjenjuje određene postupke na pokretanje, planiranje, upravljanje, implementaciju i završavanje pojedinog projekta pokrenutog za postizanje određenih ciljeva. Upravljanje projektom uključuje tri elementa:

- Upravljanje zadacima
- Upravljanje resursima
- Upravljanje vremenom

Strukture i sredstva upravljanja projektima iznimno su različite. Njihov izbor ovisi o području, vrsti, veličini i kompleksnosti projekta. Projekt može obuhvaćati jednu ili nekoliko tisuća osoba. Iz toga proizlazi da struktura upravljanja projektima može odgovarati jednostavnoj listi zadataka, ali i kompleksnoj organizaciji institucije čija je svrha izvođenje projekta uz podršku projektnog programa. Područje upravljanja projektima, iako se razvilo iz tehničkih disciplina, s vremenom je pod utjecajem drugih područja sve više postalo multidisciplinarno. Upravljanje projektima omogućiti će usklađivanje i optimiziranje: organizacije, procesa, ciljeva, vremena, novca, prostora i ljudi. U osnovi, što više znamo o projektu, možemo njime bolje upravljati. U tu je svrhu utvrđeno:

- **Odgovornost za upravljanje**

Opća i viša odgovornost provedbe ovog programa pripada upravi Grada Duge Rese i Gradonačelniku.

- **Postupci upravljanja**

Institucionalne strukture za upravljanje i provedbu programa su Grad Duga Resa za upravljanje i provedbu pojedinih projekata unutar programa Jedinica za upravljanje projektima, upravni odjeli Grada, komunalno poduzeće, Županijska uprava za ceste, Hrvatske ceste i sve ostale institucije koje će imenovati Grad Duga Resa po pojedinim projektima.

- **Praćenje i ocjenjivanje**

Ovaj program podlozan je praćenju i nadopuni od strane Gradske uprave i Radne skupine koja je formirana u procesu stvaranja Programa. Popis članova radne skupine nalazi se u Poglavlju 2 ovog dokumenta i sastoji se od 31 predstavnika

lokalnih sudionika. Radna skupina će se sastajati svakih 6 (šest) mjeseci u svrhu evaluacije i monitoringa programa. Prvi sastanak bit će održan šest mjeseci od dana prihvaćanja ovog Programa od strane Gradske uprave.

Na prvom sastanku Grad Duga Resa će predložiti radnoj skupini formiranje manjih timova po strukovnoj pripadnosti (zdravstvo, školstvo, gospodarstvo...) koji bi osmišljavali načine unaprjeđenja pojedinih projekata i tako pridonijeli svojom stručnošću razvoju Grada.

Gradska uprava će dinamikom ovdje predviđenom osigurati prostor i obavijestiti članove Radne skupine najmanje 15 dana unaprijed o održavanju sastanka. Predstavnici Gradskog poglavarstva će prezentirati radnoj skupini rezultate postignute u proteklom periodu, a timovi radne skupine iznijeti svoje prijedloge unaprjeđenja strategije. Radna skupina će ocijeniti provedbu plana te uz nadzor stručne osobe sastaviti zapisnik. Zapisnici su javni dokument jednako kao i sam Program.

Zaključci, primjedbe i ocjene Radne skupine služit će za nadopunu i prilagodbu ovog programa, kao i za nadzor provođenja programa.

- **Organizacija i jamčenje tijeka informacija i razmjene informacija**

Grad Duga Resa jamči razmjenu informacija o provedbi ovog Programa i to prema Radnoj skupini putem dogovorenih sastanaka, a prema javnosti putem medija, web stranica i pojedinačnih sastanaka. Grad će putem *web stranice* objaviti cjeloviti dokument Programa ukupnog razvoja, te će objavljivati zapisnike sa sastanaka radne skupine periodično po nastajanju. Također će zbog veće transparentnosti odlučivanja izvještaje sa sjednica Gradskog vijeća ažurno objavljivati na *web stranicama*. Grad će nastaviti s praksom otvorenih vrata za građane kad će se oni moći najaviti i direktno Gradonačelniku uputiti pitanja i primjedbe. Grad Duga Resa će kreirati i nove prikladne kanale komunikacije sa svojim građanima i poduzetnicima.

8. ZAKLJUČAK

Grad Duga Resa je u proteklih nekoliko mjeseci uz stručnu pomoć savjetnika MICRO projekta te suradnju lokalnih stručnjaka i radne skupine izradio petogodišnju strategiju ukupnog razvoja.

Strategija razvoja pokazuje težnje Grada Duge Rese i načine kako unaprijediti kvalitetu života, razviti poduzetništvo te stvoriti preduvjete koje će osigurati temelje napretka. Zadani smjer razvoja služi Upravi Grada za planiranje svojih budućih koraka i proračuna, stanovnicima Grada Duga Resa kako bi mogli aktivno sudjelovati u razvoju, investitorima kako bi detektirali područja u koja žele uložiti. Strategija govori gdje se Grad Duga Resa vidi za pet godina i kako to misli postići.

Grad Duga Resa je odabrao smjer razvoja svih potpornih stupova gospodarstva kako bi ono bilo razvijeno na dobrim temeljima. Edukacija temeljena na gospodarskim potrebama, infrastruktura potrebna za razvoj poduzetništva, poljoprivreda koja će plasirati svoj proizvod u turizam, dodane vrijednosti kao ekološka proizvodnja agro-eko, razvoj proizvodnih djelatnosti koje će zaposliti ljude neovisno o sezoni, školstvo i zdravstvo prilagođeno potrebama stanovnika, socijalna skrb i briga o starima i nemoćnima, sport, kultura, sve su to povezani pravci koji će doprinijeti ostvarenju vizije građana grada Duga Resa.

Ono što nam strategija ne govori je kako ćemo od ideja razviti projekte, koji su sastavni elementi tih projekata, kako izraditi akcijske planove projekata, kako pronaći novac koji nedostaje. To je na odgovornosti Gradskog poglavarstva, ali i cjelokupnog gradskog vijeća.

Implementacija zacrtane strategije zahtjevan je posao koji će angažirati sve raspoložive ljudske resurse kako unutar Grada Duge Rese tako i vanjske stručnjake.

Svaki projekt koji proizađe iz navedene strategije mora imati definiran početak i kraj, proračun, odgovorne osobe i način provedbe i praćenja. Kako bi zaživio i proveo se, Program je potrebno redovno pratiti i ocjenjivati, razvijati i unaprjeđivati, u konačnici i mijenjati. Evaluacija i monitoring opisani u prethodnom poglavlju jednako su važni kao i sama izrada strategije te trebaju biti metodološki dokumentirani, svaka promjena u mjerama mora imati svoju poveznicu na Program i obrazloženje. Za praćenje i evaluaciju Programa poželjno bi bilo angažirati vanjske stručnjake.

Projekte treba početi razvijati odmah na način da se prikupi sva potrebna dokumentacija, izrade planovi, projekcije poslovanja i tek s tako pripremljenim projektima može se računati na pomoć fondova, donatora i investitora.

Kako se poslovno okruženje svakodnevno mijenja tržište nameće potrebu za novim vještinama i znanjima, edukaciju treba kontinuirano razvijati i prilagođavati kako bi omogućili stjecanje prednosti domaćim poduzetnicima.

Prvi korak koji treba učiniti nakon izglasavanja strategije je izraditi akcijske planove za projekte iz operativnog plana koje je radna skupina označila kao prioritetne. Odrediti odgovorne osobe iz gradske uprave ili gradskih poduzeća za provedbu svakog pojedinog projekta.

Za kompleksne projekte koje zahtijevaju više razine stručnosti treba angažirati vanjske suradnike, kako bi projekti zaživjeli u predviđenom roku i unutar predviđenog proračuna.

Pri odabiru vanjskih suradnika treba inzistirati na multidisciplinarnim timovima s referencom u pojedinom polju stručnosti.

Odgovornost za implementaciju strategije najvećim dijelom leži upravo na instituciji Grada, ali ne isključivo na njemu. Bez podrške javnosti, poduzetnika, poljoprivrednika, hotelijera, obrtnika, prosvjetnih i zdravstvenih djelatnika i ostalih interesnih skupina, teško će biti razviti i provesti zacrtane ideje. Sinergijsko djelovanje je najbitnije u provedbi strateškog plana razvoja.

Komparativna prednost Grada Duge Rese koja će omogućiti ostvarenje zadane strategije su ljudi, građani Grada Duga Resa koji su i do sada dokazali predanost i sklonost inovativnim idejama iako nisu imali zadani napisani smjer.

Uz stručnu pomoć i usmjereni razvoj Grad Duga Resa će postati: **Grad visoke kvalitete življenja i rada otvoren za sve sposobne, a osjetljiv za sve potrebite. Grad malog i srednjeg poduzetništva, uređene društvene i komunalne infrastrukture, sportsko rekreacijskih područja, te dobre prometne povezanosti. Turističko središte bazirano na kulturno-turističkim proizvodima i prirodnim ljepotama parka prirode Mrežnica i njenog okruženja s puno malih obiteljskih hotela i pansiona.**

Izvadak iz Vizije Grad Duga Resa